

КАРАР
Татарстан Республикасы Зәй муниципаль районы
Чыбыклы авыл жирлегенең Советы

27.03.2019 ичүе ел

№ 148

**Татарстан Республикасы Зәй
муниципаль районы Чыбыклы авыл
жирлегенең
жирле үзидарә органнарының законга
һәм муниципаль норматив хокукий
актларына үзгәрешләр керту
мониторингын үткәрү турында
нигезләмә**

Татарстан Республикасы Зәй муниципаль районы Чыбыклы авыл жирлегенең жирле үзидарә органнары эшчәнлеген камилләштерү максатларында Татарстан Республикасы Зәй муниципаль районы Чыбыклы авыл жирлегенең жирле үзидарә органнары тарафыннан кабул ителгән (чыгарылган) норматив хокукий актларга һәм аларның муниципаль норматив хокукий актларына үзгәрешләр керту мониторингын үткәрү буенча Татарстан Республикасы Зәй муниципаль районы Чыбыклы авыл жирлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Зәй муниципаль район Чыбыклы авыл жирлеге Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Зәй муниципаль районы Чыбыклы авыл жирлегенең жирле үзидарә органнарының законнарга һәм муниципаль норматив хокукий актларына үзгәрешләр керту мониторингын үткәрү турындагы нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Зәй муниципаль районы Чыбыклы авыл жирлегенең жирле үзидарә органнарына:

2.1. Үз нормаларын иҗат итү эшчәнлегендә әлеге каарның 1 пункты белән расланган Нигезләмәгә таянып эш итәргә;

2.2. Күрсәтелгән Нигезләмәнең үтәлеше очен жаваплы затларны билгеләргә;

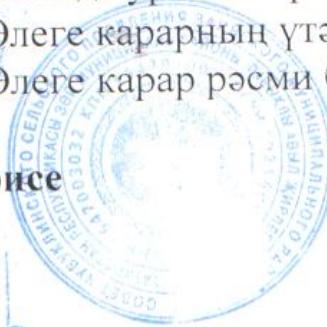
2.3. Жаваплы затлар итеп билгеләнгән муниципаль хезмәткәрләрнең вазыйфаи күрсәтмәләреңә тиешле үзгәрешләр кертергә.

3. Әлеге каарны массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарырга, «Татарстан Республикасы хокукий мәгълүмат рәсми порталында» (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм Зәй муниципаль районы Чыбыклы авыл жирлеге рәсми сайтында урнаштырырга.

5. Әлеге каарның үтәлеше контролен үз өстемдә калдырам.

6. Әлеге каар рәсми басылып чыккан көненнән ун көн узгач үз көченә керә.

Совет Рәисе

И.Н. Гадершин

Татарстан Республикасы
Зэй муниципаль район
Чыбыклы авыл жирлегенең
Советы каары белән расланды
27.03.2019 ел № 148

**Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Чыбыклы авыл жирлегенең
жирле үзидарә органнарының законнарына һәм муниципаль норматив
хокукий актларына үзгәрешләр кертү мониторингын үткәрү туринда
нигезләмә**

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Чыбыклы авыл жирлегенең жирле үзидарә органнарының законга һәм муниципаль норматив хокукий актларына үзгәрешләр кертү мониторингы (алга таба – мониторинг, муниципаль актлар, жирле үзидарә органнары) үз вәкаләтләре чикләрендә жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган системалы, комплекслы һәм планлы эшчәнлекне, кабул итү (чыгару), муниципаль актларны үзгәртү һәм аларның үз көчләрен югалтуын тану өчен мәгълүмат жыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләү буенча эшчәнлекне күздә тота.

2. Мониторинг жирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә.

3. Жирле үзидарә органнары мониторинг үткәргәндә Зэй муниципаль районы Советы, Зэй муниципаль районы Башкарма Комитеты юридик хезмәте һәм муниципаль берәмлекнең башка жирле үзидарә органнары белән хезмәттәшлек итәләр.

4. Жирле үзидарә органнарында мониторинг үткәрү өчен жаваплы затлар билгеләнә.

5. Мониторинг үткәрүнен максатлары булып торалар:

федераль һәм республика законнарына туры китерү максатларында муниципаль актларны кабул итү, үзгәртү һәм аларның үз көчләрен югалтуын тану ихтыяҗларын ачыклау;

муниципаль актларда коллизияләрне, каршылыкларны, пробелларны бетерү, хокукий жайга салуда кабатлау;

жирле үзидарә органнарының норматив хокукий базасын системалаштыруны тәэммин итү;

муниципаль актларда коррупциячел факторларны ачыклау;

муниципаль актларның яисә аларның аерым нигезләмәләренен (нормаларның гамәлдә файдаланмаган (актуальлеген югалткан) яисә алмаштырылмаган нигезләмәләрен ачыклау);

хокук куллану нәтижәлелеген арттыру; муниципаль актларны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген киметүче факторларны ачыклау;

муниципаль актларның үтәлешенә жирле үзидарә органнарының тиешле бүлекчәләре тарафыннан контролъне гамәлгә ашыруга булышлык күрсәтү;

нормалар чыгару процессын камиләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү.

6. Мониторинг түбәндәге үзгәрешләрне жыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләүне үз эченә ала:

федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Россия Федерациясенең башка закон актлары;

Россия Федерациясе Президенты указлары, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукий актлары, федераль дәрәждәге башка законга кагылышлы норматив хокукий актлар;

Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукий актлары;

Татарстан Республикасы Зәй муниципаль районны Уставы, муниципаль актлар.

7. Мониторинг үткәрүнең нигезләре булып түбәндәгеләр тора:

федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертү;

хокукий җайга салу өлкәсендә муниципаль актларны куллануны анализлау;

прокуратура органнары мәгълүматы;

муниципаль актларны камилләштерү яки кимчелекләре турында массакуләм мәгълүмат чаралары мәгълүматы;

гражданнарын, юридик затларның, шул исәптән ижтимагый, фәнни, хокук саклау һәм башка оешмаларның, шәхси эшкуарларның, дәүләт хакимиите органнарының, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары депутатларының муниципаль актларның камил булмавы турында мөрәҗәгатьләре, шул исәптән түбәндәге мөрәҗәгатьләр:

Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы тарафыннан Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукий актлары Регистрына кертелгән муниципаль актларга карата үткәрелгән Хокукий экспертиза бәяләмәсе;

билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле затлар тарафыннан әзерләнгән муниципаль актларга коррупциягә каршы экспертиза бәяләмәләре;

жирле үзидарә органнары үткәрә торган конференцияләрен, семинарларның, гавами тыңлаулар, ижтимагый фикер аlyшуларның һәм башка чараларның йомгаклау документлары.

II. Мониторинг үткәрү тәртибе

8. Жирле үзидарә органнары әлеге Нигезләмәнең 4 пунктында күрсәтелгән жаваплы затлар белән үзара бәйләнештә аларның компетенциясе мәсьәләләре буенча мониторинг үткәрәләр.

Мониторинг үткәрү максатларында эшче төркемнәр төзелергә, киңәшмәләр, консультацияләр үткәрелергә, кирәkle мәгълүмат соратып алырга, Татарстан Республикасының башка муниципаль берәмлекләре, Россия Федерациясе субъектлары тәҗрибәсе өйрәнелергә, башка эш формалары кулланылырга мөмкин.

9. Мониторинг түбәндәгеләрне анализлау аша башкарыла:

әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән актлар;

федераль, республика һәм муниципаль дәрәждәге норматив хокукий актларны дәгъвалау эшләре буенча суд актлары (суд практикасы);

прокурор актлары.

10. Мониторингны гамәлгә ашыру, жирле үзидарә органнарының норматив базасын анализлау, шулай ук мониторинг йомгаклары буенча үткәрелгән нормалар иҗат иту эше нәтижәләрен фиксацияләү максатларында муниципаль берәмлекнен жирле үзидарә органнарында муниципаль норматив хокукий актлар реестрларын оештыру һәм алып бару тәртибе турында муниципаль берәмлекнен вәкиллекле

органы карары нигезендә башкарыла торған муниципаль норматив хокукий актлар реестрлары файдаланыла.

11. Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимизацияләу өчен мәгълүмат системаларының автоматлаштырылган сервислары кулланыла (контрактлар, аларның операторлары белән килешүләр төзүгә бәйле күрсәтелгән мөмкинлекләр булганда):

"Консультант Плюс" әгълүмат системасында контролъга куелган закон һәм башка норматив хокукий актларга үзгәрешләр түрүнде мәгълүмат керү "Консультант Плюс" мәгълүмат системасын хокукий жайга салуның тиешле өлкәләре буенча яңалыклар тасмалары мәгълүматы керү;

«Кодекс» мәгълүмат компаниясенең «Региональ законнар аналитигы» автоматлаштырылган мәгълүмат системасы муниципаль актларның закона түрү килмәве түрүнде мәгълүмат керү.

Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимальләштерү максатларында башка мәгълүмат системалары сервислары файдаланыла ала.

12. Муниципаль хокукий актларны кабул итүне (бастырып чыгаруны) тәэмин итү, әлеге Нигезләмәнен 9 пунктында күрсәтелгән анализ белән бергә үз көчләрен югалтуын (гамәлдән чыгаруны) тану өчен мониторинг гамәлгә ашырганда түбәндәге критерийлар буенча муниципаль актларны куллану практикасы түрүнде мәгълүмат гомумиләштерелә һәм бәяләнә:

кеше һәм гражданың гарантияләнгән хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәү;

муниципаль актларны кабул итү (бастырып чыгару) зарурлығы билгеләнгән зур юридик көчкә ия норматив хокукий актлар булу;

муниципаль акт чыгарганда жирле үзидарә органы компетенциясенең чикләрен үтәү;

муниципаль актта коррупциячел факторлар булу;

ижтимагый мөнәсәбәтләрне хокукий жайга салуда тулылык;

хокук нормалары коллизиясе;

юридик-техник характердагы хatalар булу;

аны кулланганда муниципаль акт нигезләмәләренең мәгънәсен бозу;

муниципаль хокукий актны кулланганда хокуксыз яисә нигезсез карарлар, гамәлләр (гамәл кылмау) булу;

норматив хокукий актларны куллану тәжрибәсе булу;

норматив хокукий актларны куллануның бертәрле практикасының булмавы;

муниципаль актны анлату мәсьәләләре буенча гаризалар булу (саны) һәм эчтәлеге;

муниципаль акт белән жайга салынган мөнәсәбәтләргә бәйле рәвештә мөрәҗәгать итүчеләренең таләпләрен канәгатьләндерү (канәгатьләндерүдән баш тарту) түрүндагы закон көченә кергән суд актлары һәм аларны кабул итү нигезләре булу (саны).

13. Муниципаль актларга, жирле үзидарә органнары тарафыннан үзгәрешләр кертүгә китерә торған федераль һәм республика законнарына үзгәрешләр мониторингы нәтижәләре буенча ачыкланган очракта:

муниципаль актка үзгәрешләр кертү түрүнде, муниципаль актның үз көчен югалтуын тану түрүнде, яңа муниципаль акт кабул итү түрүнде тиешле муниципаль

актлар проектлары эшләнә;

муниципаль актларны күбрәк юридик көч актлары белән тәнгәлләштерүгә юнәлдерелгән башка чараплар күрелә.

14. Муниципаль актларны үзгәрту ихтыяжы тудыручи федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертелгән очракта, мониторинг федераль яки республика актын чыгарганнан соң 30 көн эчендә үткәрелә.

Мониторинг үткәрүгә нигез булып гражданнарның, юридик затларның, шәхси эшкуарларның, дәүләт хакимиите органнарның, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары депутатларының мөрәҗәгатьләре торса, шулай ук прокуратура мәгълүматы, прокурор жавабы актларыннан тыш, мониторинг «Россия Федерациясе прокуратурасы турында» Федераль закон белән билгеләнгән срокларда карала торган караплардан тыш, 30 көн эчендә гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән очракларда мониторинг үткәру нәтижәләре турында мөрәҗәгать итүче затка хәбәр ителә.

Федераль һәм республика законнары актларының ерак перспективада үз көченә керә торган үзгәрешләре ачыкланган очракта, жирле үзидарә органнарның норма чыгару эшчәнлеге планнарына тиешле төзәтмәләр керту турында тәкъдимнәр кертелә.

III. Мониторинг нәтижәләрен тормышка ашыру

15. Муниципаль акт проектын эшләү һәм мониторинг нәтижәләре буенча муниципаль акт кабул итү, әлеге нигезләмәнен 14 пунктындагы өченче абзацында күрсәтелгән очрактан тыш, федераль һәм (яисә) республика законнарның тиешле акты үзгәртелгән мизгелдән ике айдан да соңга калмычка үткәрелә.

16. Мониторинг үткәру өчен жаваплы затлар жирле үзидарә органнары житәкчеләре алдында хисаптан соң килуче айның 5 числовыннан да соңга калмычка мониторинг нәтижәләре турында хисап тота.

16.1. Мониторинг нәтижәләре турында хисап (мәгълүмат) карап торырга тиеш:

мониторинг үткәру объекты турында мәгълүмат;

мониторинг башкаручылары турында мәгълүмат;

мониторинг үткәру чоры турында мәгълүмат;

хокукий җайга салу предметының кыскача характеристикасы, мониторинг үткәру нигезләре.

16.2. Мониторинг нәтижәләре турында хисап (мәгълүмат) түбәндәгеләрдән торырга мөмкин:

хокукий җайга салуның ачыкланган проблемалары турында мәгълүмат;

муниципаль актларга үзгәрешләр керту һәм (яки) яңа муниципаль актларны кабул итү, юкка чыгару зарурлығы турында тәкъдимнәр;

тиешле хокукий мөнәсәбәтләр өлкәсендә хокукий җайга салуны камилләштерүгә юнәлдерелгән мониторинг нәтижәләренә нигезләнгән башка нәтижәләр һәм тәкъдимнәр.

17. Мониторинг нәтижәләре буенча кабат кабул ителгән муниципаль актлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукий актлары регистрына законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда керту өчен жибәрелә.

Әлеге регистрга керту өчен мониторинг нәтижәләре буенча ачыкланган анда булмаган муниципаль актлар жибәрелә.

18. Мониторинг нәтижәләре буенча норма чыгару процессын камилләштерү өчен тәкъдимнәр әзерләнергә мөмкин.

IV. Жаваплылық

19. Мониторинг үткәрү һәм хокукий иҗат итү эшчәнлеге өчен жаваплы затлар мониторингны оештыру, шулай ук муниципаль актларны жирле үзидарә органнарына караган тиешле хокукий жайга салу өлкәсендә федераль һәм республика законнарына туры китерү өчен жаваплы затлар шәхси (шул исәптән дисциплинар) яктан жавап бирәләр.

20. Тискәре нәтижәләргә, шул исәптән гражданнарга, юридик затларга, җәмғиятъә һәм дәүләткә зыян китергән мониторинг нәтижәләре буенча гамәлләр (гамәл кылмау) өчен законнар нигезендә жирле үзидарә органнары җитәкчеләре жаваплы.